

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань

з навчальної дисципліни

«ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ»

для студентів спец. 6.050100

спеціальності “Облік і аудит”

усіх форм навчання

Укладачі:

Лабунська С.В.

Прокопішина О. В.

Басова І. О.

Відповідальний за випуск

Маляревський Ю.Д.

Харків, ХНЕУ, 2006

**Затверджено на засіданні кафедри обліку підприємницької
діяльності**

Протокол № від ..2006 р.

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Облік операцій в іноземній валюті» для студентів спец. 6.050100 спеціальності “Облік і аудит” усіх форм навчання / Укл. С. В. Лабунська, О. В. Прокопішина, І. О. Басова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. - с. (Укр. мов.)

Подано завдання для виконання на практичних заняттях з метою набуття та закріплення практичних знань та навичок за тематичним планом згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

© Харківський національний
економічний університет

© Лабунська С. В.
Прокопішина О. В.
Басова І. О.
2006

Загальні методичні рекомендації

Робота бухгалтера на підприємствах, що здійснюють операції в іноземній валюті вимагає додаткових знань в області зовнішньоекономічної діяльності, специфіки відображення цих господарських операцій у бухгалтерському та податковому обліку, вміння працювати з основними нормативними документами законодавства України. Для формування цих та інших знань практичних навичок, програмою підготовки бакалаврів передбачений курс “Облік операцій в іноземній валюті”. У ході вивчення курсу теоретичний та практичний матеріал опановується студентами при аудиторній та позааудиторній роботі. Для закріплення теоретичних знань та набуття конкретних навичок обліку основних операцій підприємства в іноземній валюті на практичних заняттях студентам пропонуються до виконання завдання, що певним чином відображають особливості роботи підприємств-суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

Мета завдань – вивчити порядок відображення в бухгалтерському та податковому обліку господарських операцій, пов’язаних із зовнішньоекономічною діяльністю торгових і промислових підприємств, а також особливості складення фінансової та податкової звітності підприємствами-суб’єктами ЗЕД.

За темами наведені завдання та їх послідовність відповідають робочій програмі навчальної дисципліни “Облік операцій в іноземній валюті” для студентів за напрямом підготовки 0501 “Економіка і підприємництво” спеціальності “Облік і аудит” усіх форм навчання.

У процесі виконання завдань студенти можуть зіткнутися з труднощами, викликаними специфікою відображення господарських операцій зовнішньоекономічної діяльності в обліку. Для їхнього подолання рекомендується звернутися до посібника «Облік і техніка проведення зовнішньоекономічних операцій» [5], а також до літератури, що наведена наприкінці видання. Подані завдання складені на основі умовних даних та не мають прямого зв’язку з реальними фактами господарської діяльності підприємств, що називаються в ході викладу.

Модуль 1. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.

Тема 1. Особливості організації та ведення обліку операцій в іноземній валюті.

Як правило, основні операції в іноземній валюті здійснюються підприємствами-суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в процесі виконання укладених договорів з нерезидентами. Розрахунки за такими контрактами в більшості випадків передбачаються в іноземній валюті, з іншого боку, відповідно до діючого законодавства валютою звітності українських підприємств є національна валюта України. Це викликає необхідність у перерахуванні сум іноземної валюти у гривні, що в ряді випадків призводить до виникнення додаткових доходів та витрат, пов'язаних зі зміною валютних курсів.

При укладанні зовнішньоторговельних контрактів обов'язковим є посилання на базисні умови постачання Incoterms-2000. Коротко базисні умови постачання охарактеризовані у табл. 1.1.

Incoterms, у першу чергу, визначають обов'язки покупця і продавця:

- а) хто і за чий рахунок забезпечує транспортування по території країн продавця, покупця, транзитних країн;
- б) обов'язки сторін по страхуванню вантажу;
- в) обов'язки сторін по оформленню комерційної документації;
- г) місце і час переходу ризиків із продавця на покупця.

Тому, застосування Incoterms дозволяє уникнути протиріч між партнерами, спрощує складання і узгодження контракту та допомагає контрагентам знайти рівноправні способи вирішення проблем, що виникають у процесі виконання зовнішньоторговельних контрактів.

Завдання 1.1

Кожне з п'яти українських підприємств «ЄГЕР», «ЛАІН», «ВЄЕР», «ІНВІ» і «ДЕКОР» розглядають по два варіанта проведення експортної операції (табл. 1.2). При цьому передбачається, що товари будуть перевозитися по залізниці до Одеси, з Одеси до Неаполя – морем.

Таблиця 1.1

**Розподіл витрат між експортером (E) та імпортером (I) згідно
«Інкотермс–2000»**

Базисні умови постачання	Упакування	Навантаження і доставка до основного транспорту	Митне оформлення вивозу товару	Навантаження на основний транспорт	Оплата основного транспорту	Страховання перевезення	Вивантаження з основного транспорту	Митне оформлення ввозу товару	Доставка від основного транспорту і вивантаження на склад
1. EXW (франко-завод)	E	I	I	I	I	I	I	I	I
2. FCA (франко-перевізник)	E	E	E	I	I	I	I	I	I
3. FAS (франко-вздовж борта судна)	E	E	I	I	I	I	I	I	I
4. FOB (франко-борт судна)	E	E	E	E	I	I	I	I	I
5. CFR (вартість і фрахт)	E	E	E	E	E	I	I	I	I
6. CIF (вартість, страхування і фрахт)	E	E	E	E	E	E	I	I	I
7. CPT (доставка оплачена до ...)	E	E	E	E	E	I	I	I	I
8. CIP (доставка і страхування оплачені до ...)	E	E	E	E	E	E	I	I	I
9. DAF (поставлено на границю)	E	E	E	E	E	E	I	I	I
10. DES (поставлено з борта судна)	E	E	E	E	E	E	I	I	I
11. DEQ (поставлено з пристані)	E	E	E	E	E	E	E	E	I
12. DDU (поставлено без оплати мита)	E	E	E	E	E	E	E	I	E
13. DDP (поставлено з оплатою мита)	E	E	E	E	E	E	E	E	E

Необхідно вибрати з двох варіантів постачання, що розглядаються, економічно більш вигідний постачальнику, якщо за критерій обрана сума отриманого доходу від реалізації товарів на експорт чи показник рентабельності продажів.

Таблиця 1.2

Вихідні дані для вибору оптимального варіанта проведення експортної операції.

Показник	Підприємство				
	«ЄГЄР»	«ЛАІН»	«ВЄЄР»	«ІНВІ»	«ДЕКОР»
1. Базисна умова постачання:					
1 варіант	EXW	FOB	EXW	FAS	FOB
2 варіант	CIF	DES	DDU	CIF	DDP
2. Контрактна вартість партії товарів, дол. :					
1 варіант	22000	21500	25000	26500	26000
2 варіант	25000	27200	30000	32500	32000
3. Облікова вартість партії товарів, грн	85000	100000	87500	100000	95000
4. Витрати по перевезенню товару по залізниці, грн	11400	10000	25000	25100	27200
5. Витрати по розвантаженню товару на залізниці, грн	450	520	480	530	490
6. Митна вартість, грн					
1 варіант	130650	108880	152980	133825	131100
2 варіант	97786	110160	101342	125934	123300
7. Витрати по навантаженню на корабель, грн	1520	1200	2800	3750	4100
8. Фрахт судна, дол.	6400	4000	8000	6000	4000
9. Витрати по страхуванню перевезення морем, дол.	210	250	280	320	250
10. Витрати по розвантаженню товару в порту Неаполя, дол.	1200	1200	1300	1280	1250
11. Витрати по митному оформленню імпорту, дол.	2000	2500	2800	2300	2000
12. Прогнозний курс на момент виконання операції, грн./дол.	5,25	5,12	5,10	5,05	5,20

Тема 2. Методологічна та нормативна база відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності операцій в іноземній валюті.

Нормативно-правовою базою для здійснення і відображення в обліку підприємств, установ і організацій операцій в іноземній валюті є Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 №185/84-ВР, Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» №15-93 від 19.02.1993 р., Постанова КМУ «Про введення обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів – юридичних осіб» від 04.09.1998 р. № 349, а також Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», що затверджене наказом Міністерства фінансів України №193 від 10.08.2000 р. Згідно П(С)БО 21 грошові кошти, а також активи та зобов'язання, що будуть погашені фіксованою сумою грошових коштів вважаються монетарними статтями балансу, а отже підлягають перерахунку на дату здійснення розрахунків та на дату складання фінансової звітності. Інші статті балансу є немонетарними, відображуються в фінансовій звітності за їх історичною вартістю і не потребують перерахунку в разі зміни валютних курсів. Монетарні статті балансу відображаються у фінансовій звітності за фактичною вартістю, вплив на їх вартість зміни валютних курсів відображується в обліку підприємств шляхом нарахування курсових різниць (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Відображення в бухгалтерському обліку курсових різниць при експортно-імпортних операціях

Зміст операції	Дебет	Кредит
Відображена курсова різниця при розрахунках з іноземним постачальником:		
при зростанні валютного курсу	945	632
при зниженні валютного курсу	632	714
Відображена курсова різниця при розрахунках з іноземним покупцем:		
при зростанні валютного курсу	362	714
при зниженні валютного курсу	945	362

Завдання 2.1

1 вересня українська зовнішньоторговельна фірма уклала контракт на реалізацію товарів іноземному підприємству. Згідно умов зовнішньоторговельного контракту: загальна сума контракту – 10000 дол. США, базисна умова постачання – EXW, умова розрахунків – 100% передоплата. Передоплата була отримана 10 жовтня, товари відвантажені іноземному покупцеві 15 жовтня.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку, якщо балансова вартість реалізованих товарів складала 43500 грн, а курс НБУ склав: 1 вересня – 5,18 грн/дол. США; 10 жовтня – 5,08 грн/дол. США; 15 жовтня – 5,09 грн/дол. США.

Завдання 2.2

Українське підприємство реалізує на експорт товари загальною контрактною вартістю 100000 рос. рубл. на умовах EXW. Балансова вартість товарів складає 12757 грн. Через 30 днів після відвантаження товарів, російський партнер оплатив поставку. Відобразіть операції в обліку та зробіть висновки, чи вплинула зміна валютних курсів на ефективність зовнішньоторговельної операції.

Курс НБУ становив:

на дату відвантаження товарів – 0,1823 грн/ рос. рубл.;

на дату отримання оплати – 0,1745 грн/ рос. рубл.

Завдання 2.3

Українське підприємство уклало контракт на реалізацію продукції власного виготовлення на експорт на умовах EXW на загальну суму 20000 дол. США. Отримавши авансом 50% контрактної вартості, підприємство відвантажило іноземному покупцеві продукцію. Балансова вартість реалізованої продукції становить 75800 грн. Решта оплати отримана підприємством вчасно. Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ склав:

на дату зарахування авансу – 5,03 грн/дол. США;

на дату відвантаження товарів – 5,07 грн/дол. США;
на дату зарахування решти оплати – 5,04 грн/дол. США.

Завдання 2.4

Українська зовнішньоторговельна фірма імпортує товари на умовах DDP на загальну 100000 ЄВРО. Контрактом передбачена 100% передоплата. Українська фірма виконала свої обов'язки за контрактом 10 жовтня, а 15 листопада оприбуткувала імпортні товари. Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку та визначити балансову вартість отриманих товарів, якщо курс НБУ склав: 10 жовтня – 6,25 грн/ЄВРО; 15 листопада – 6,20 грн/ЄВРО.

Завдання 2.5

Українське підприємство уклало контракт на імпорт товарів на загальну суму 80250 дол. США, базисна умова постачання – DDP. Згідно з умовами контракту оплата проводиться після оприбуткування товарів українським підприємством. Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ склав:

на дату оприбуткування товарів – 5,085 грн/дол. США;
на дату перерахування оплати – 5,043 грн/дол. США.

Завдання 2.6

Українське підприємство імпортує обладнання з Німеччини на умовах DDP. Зовнішньоторговельним контрактом передбачена передоплата у розмірі 40% загальної контрактної вартості, що становить 450000 ЄВРО. Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, якщо сторони повністю виконали свої зобов'язання за зовнішньоторговельним контрактом, а курс НБУ склав:

на дату перерахування авансу – 6,29 грн/ЄВРО;
на дату оприбуткування обладнання – 6,20 грн/ЄВРО;
на дату перерахування решти оплати – 6,19 грн/ЄВРО.

Тема 3. Організація облікової роботи на підприємстві, що здійснює розрахунки в іноземній валюті.

При організації облікової роботи на підприємстві, що здійснює операції в іноземній валюті, підприємство спирається на діючі нормативно-правові акти, що регулюють питання техніки та обліку зовнішньоекономічної діяльності, створює власну облікову політику, в межах, встановлених законодавством.

Так, підприємство має право для визначення балансової вартості іноземної валюти використовувати один з методів: ідентифікованої собівартості чи середньозваженої вартості, відповідно до затвердженого наказу про облікову політику. Якщо обрано метод середньозваженої вартості, балансова вартість валюти, що вибуває, для цілей оподаткування розраховується за допомогою середньозваженого валютного курсу.

Середньозважені валютні курси можуть застосовуватися для цілей бухгалтерського, податкового та управлінського обліку, відповідно до цілі розрахунку відрізняється і методика такого розрахунку.

Середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського обліку розраховують як частку від суми добутків величин курсів НБУ і кількості днів їхньої дії в звітному місяці до кількості календарних днів цього місяця.

Середньозважений валютний курс для цілей податкового обліку розраховують виходячи із сум залишку валюти на рахунок і валюти, що надійшла на валютний рахунок підприємства протягом податкового періоду. Курси, за якими валюта списується з балансу підприємства при її вибутті, на величину середньозваженого валютного курсу не впливають.

Для цілей управлінського обліку середньозважений валютний курс розраховується за методикою, що використовують комерційні банки для визначення доходів, витрат і фінансового результату. Міжнародною практикою для цих цілей вироблені 3 методи (ЛІФО, ФІФО, середньозваженої балансової вартості), українським підприємствам доцільно застосовувати два останніх (ФІФО, середньозваженої балансової вартості).

Завдання 3.1

Курси національної валюти до ЄВРО представлені в табл. 3.1. Використовуючи методику, наведену в П(С)БО № 21, розрахуйте середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського обліку.

Таблиця 3.1

Динаміка валютного курсу

Період	Курс НБУ, грн./ЄВРО	Період	Курс НБУ, грн./ЄВРО.
01–03	6,0124	15–20	6,0548
04–07	6,0345	21–23	6,0714
08–11	6,0458	24–27	6,0837
12–14	6,0312	28–31	6,0916

Завдання 3.2

ТОВ «ЛАІН» на початок звітного кварталу мало залишок валюти в сумі 1000 євро і протягом кварталу здійснило наступні операції з іноземною валютою:

- 10 жовтня отримано аванс 28000 ЄВРО за експортні товари від іноземної фірми “Альфа.Лтд” за контрактом 11/Є.
- 15 жовтня придбано на МВРУ 35000 ЄВРО, комісійна винагорода банку склала 0,5%
- 18 жовтня проведені розрахунки з іноземним постачальником “Ингретт.Лтд” згідно з зовнішньоторговельним контрактом № 01/І на суму 60000 ЄВРО,
- 19 жовтня відвантажені товари на адресу фірми “Альфа.Лтд”
- 29 жовтня товари, імпортовані за контрактом № 01/І, оприбутковані на склад.
- 15 листопада отримана передоплата від фірми “Винсент.Лтд” у сумі 18000 євро за експортним контрактом № 01/Є.
- 16 листопада вся сума передоплати за експортним контрактом № 01/Є реалізована на МВРУ.
- 18 листопада товари, що підлягають експорту за контрактом № 01/Є відвантажені на адресу іноземного покупця.

9. 28 листопада відвантажені товари за контрактом № 02/Є на загальну суму 50000 ЄВРО на адресу фірми “Контермикс.Лтд”.
10. 05 грудня отримана оплата від іноземного покупця за експортним контрактом № 02/Є.
11. 20 грудня здійснений продаж 50% валюти, що отримана як оплата за контрактом № 02/Є.
12. 23 грудня на адресу іноземного покупця фірми “Колор.Лтд” відвантажені товари на загальну суму експортного контракту 03/Є, що становить 15000 ЄВРО;
13. 27 грудня від фірми “Колор.Лтд” отримано 90% оплати;
14. 30 грудня кошти, отримані від фірми “Колор.Лтд”, перераховані як аванс за імпорتنі матеріали згідно контракту 02/І польській фірмі “Яцик”.

На основі цієї інформації та динаміки валютного курсу, що наведена у табл. 3.2 необхідно:

1. скласти аналітичну відомість обліку іноземної валюти на поточному валютному рахунку за формою, що наведена на рис. 3.1;

2. скласти картку аналітичного обліку до рахунку 312 “Поточний рахунок в іноземній валюті (ЄВРО)” за формою, що наведена на рис. 3.2;

3. визначити середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського та податкового обліку.

Таблиця 3.2

Динаміка валютного курсу

Період	Курс, грн/ЄВРО		Період	Курс грн/ЄВРО	
	НБУ	МВРУ		НБУ	МВРУ
30.09 – 05.10	6,012	6,125	18.11 – 25.11	6,009	6,148
06.10 – 10.10	6,015	6,134	26.11 – 29.11	6,025	6,150
11.10 – 15.10	6,018	6,128	30.11 – 04.12	6,029	6,165
16.10 – 19.10	6,022	6,139	05.12 – 19.12	6,036	6,167
20.10 – 29.10	6,025	6,147	20.12 – 22.12	6,040	6,190
30. 0 – 15.11	6,014	6,150	23.12 – 25.12	6,054	6,210
16.11 – 17.11	6,013	6,135	26.12 – 31.12	6,067	6,212

Аналітична відомість обліку іноземної валюти на поточному валютному рахунку

_____ (назва підприємства)

Сальдо на початок місяця:
в іноземній валюті _____

Сальдо на кінець місяця:
в іноземній валюті _____

_____ курс НБУ _____

_____ курс НБУ _____

_____ в національній валюті _____

_____ в національній валюті _____

№ з/п	Дата та № документа	Найменування контрагента	Сума в іноземній валюті	Курс НБУ	Сума в національній валюті
Надходження					
1					
2					
3					
Разом				-	
Вибуття					
1					
2					
3					
Разом				-	

Рис. 3.1 Аналітична відомість обліку іноземної валюти на поточному валютному рахунку.

**Картка аналітичного обліку
до рахунку 312 "Поточний рахунок в іноземній валюті"**

Назва валюти _____

_____ (назва підприємства)

Сальдо на початок місяця:
в іноземній валюті _____

Сальдо на кінець місяця:
в іноземній валюті _____

_____ курс НБУ _____

_____ курс НБУ _____

_____ в національній валюті _____

_____ в національній валюті _____

Дата	Курс	Оборот по дебету	Оборот по кредиту
------	------	------------------	-------------------

			гривні		гривні
Курсова різниця		–		–	
Всього					

Рис. 3.2 Картка аналітичного обліку до рахунку 312

Завдання 3.3

ТОВ "ВЄСР" на початок 4 кварталу мало залишок валюти на поточному рахунку у сумі 5000 дол. США та 3000 ЄВРО. На протязі кварталу серед інших були здійснені операції, що наведені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3.

Перелік окремих операцій підприємства за 4 квартал

Дата	Зміст операції
05.10	отримано аванс від іноземної фірми "А" у сумі 2000 дол. США;
17.10	на адресу фірми "А" відвантажена продукція власного виготовлення на загальну суму контракту 4000 дол. США;
20.10	придбано на МВРУ 3000 ЄВРО по курсу МВРУ 6,12 грн/ЄВРО;
22.10	іноземному постачальнику фірмі "В" перераховано авансом 7000 ЄВРО;
05.11	на поточний рахунок зарахована решта оплати від фірми "А", а також придбано на МВРУ 1000 дол. США за 850 ЄВРО;
06.11	перераховано іноземному постачальнику фірмі "С" 18000 дол. США;
25.11	оприбутковані на склад матеріали, отримані від фірми "В";
18.12	придбано на МВРУ 1200 дол. США по курсу МВРУ 5,15 грн/дол. США;
19.12	оприбутковані товари, отримані від фірми "С" на загальну суму контракту, укладеного на умовах DDU, що становить 19198 дол. США;
20.12	погашена заборгованість перед фірмою "С".

Використовуючи курси НБУ, що наведені у табл. 3.4, необхідно розрахувати середньозважений валютний курс для цілей оподаткування прибутку підприємства.

Таблиця 3.4.

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/ЄВРО		грн/дол.	грн/ЄВРО
30.09	5,00	6,00	06.11	5,04	6,15
05.10	5,05	6,03	25.11	5,02	6,17
17.10	5,07	6,05	19.12	4,95	6,18
22.10	5,08	6,1	20.12	4,93	6,25
05.11	5,09	6,11	31.12	4,98	6,15

Тема 4. Відображення в бухгалтерському обліку купівлі та продажу валюти на МВРУ.

При здійсненні операцій з використанням валютних цінностей підприємства для виконання своїх зобов'язань можуть мати необхідність в купівлі та продажу іноземної валюти. Купівля та продаж іноземної валюти здійснюється на МВРУ уповноваженими банками та фінансово-кредитними установами за дорученням підприємств-суб'єктів ЗЕД. Для здійснення таких операцій, підприємство подає в уповноважену фінансово-кредитну установу пакет документів, серед яких обов'язкова заявка на придбання чи реалізацію валюти.

При придбанні іноземної валюти уповноважені банки зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати за рахунок коштів клієнта збір на обов'язкове державне пенсійне страхування за ставкою, що встановлюється Законом України “Про державний бюджет України” [2].

Придбання іноземної валюти здійснюється за договорним курсом, зарахування валюти на баланс підприємства – за офіційним курсом НБУ. Різниця, що виникають між такими курсами відносяться у бухгалтерському обліку підприємства до складу інших витрат чи доходів операційної чи звичайної діяльності. У відповідності до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” [3], при придбанні іноземної валюти валові доходи не виникають, а до складу валових витрат відносяться суми комісійної винагороди банку за проведення операції на МВРУ та суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

При реалізації іноземної валюти на МВРУ у бухгалтерському обліку відображаються доходи від реалізації іноземної валюти у сумі фактично зарахованих коштів та поточний рахунок в національній валюті та визначається собівартість реалізованої іноземної валюти, що формується за офіційним курсом НБУ на дату такої реалізації. Таким чином, різниця між курсами НБУ та МВРУ відноситься на фінансовий результат операції. У відповідності до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” [3] при реалізації іноземної валюти за гривні валові доходи платника податку збільшуються на суму гривень, отриману від покупця у зв'язку з таким продажем, а валові витрати – на суму балансової вартості реалізованої валюти.

Завдання 4.1

Науково-виробниче приватне підприємство “ЛАН”, розташоване за адресою: м. Харків, вул. Гетьмана Мазепи, 48, тел. 7702-18-40; уклало 07.06.2006 р. контракт № 2/06 на придбання автоматичної лінії з виробництва продукції з російською фірмою ЗАТ “Ніжметізд ” загальною контрактною вартістю 800000 руб. РФ.

Керівник підприємства Іванов Костянтин Миколайович та головний бухгалтер Медведєва Ольга Степанівна прийняли рішення придбати необхідну іноземну валюту (RUR, код валюти 643) на МВРУ за курсом обслуговуючого банку і уповноважили звернутися з відповідною заявою № 35/06 від 17.06.2006 р. до установи банку касира Земську Світлану Петрівну. Підприємство є клієнтом ХОД Акціонерного поштово-пенсійного банку “Аваль” МФО 350589, і має в цій банківській установі поточні рахунки в національній валюті – № 2600800001053, в іноземній валюті – 2600802063777.

Необхідно скласти заяву на купівлю іноземної валюти за формою, що наведена на рис. 4.1, та визначити, які документи касир повинна прикласти до заявки за такою операцією.

Завдання 4.2

Приватне підприємство “ІНВІ” є новоствореним і має в штаті лише директора Володимира Івановича Інкова. Розташоване підприємство у м. Харкові, вул. Правди, 91, 61064, тел. 7702-49-12. 20 липня поточного року на рахунок підприємства 260802063745 у ХОД Акціонерного поштово-пенсійного банку “Аваль” МФО 350589 надійшла оплата від іноземного покупця за товари, що були реалізовані раніше, в сумі 14000 дол. США (код валюти 840). Директор прийняв рішення щодо реалізації 50% валютних надходжень, про що звернувся в обслуговуючу установу банку 25 липня з заявою № 1. Поточний рахунок в національній валюті підприємство має також у ХОД Акціонерного поштово-пенсійного банку “Аваль” № 260800001478. Необхідно скласти заяву на реалізацію іноземної валюти за формою, що наведена на рис. 4.2.

Адреса: Україна, 61166, м. Харків, вул. Новгородська, 11
Телефон: (057) 715-81-38; Факс: (057) 7-155-289
МФО 350589 SWIFT AVAL UA UK KHA

Примірник №

0408006

Заява на купівлю іноземної валюти*

№ _____ від _____

Назва клієнта _____

Адреса клієнта _____

П. І. Б. працівника, уповноваженого вирішувати питання за угодою _____

телефон _____ зразок підпису _____

Р/р в грн № _____ в _____ МФО _____

Р/р в валюті № _____ в _____ МФО _____

Мета використання купленої валюти _____

Доручаємо від нашого імені і за наш рахунок купити іноземну валюту на таких умовах:

Сума купівлі в _____ (цифрами та прописом)	Код валюти	Максимальний курс купівлі в гривнях **	Фактично перерахована сума в гривнях на рахунок 290082
_____	_____	_____	_____

та перерахувати на обов'язкове державне пенсійне страхування суму збору в гривнях, на яку була здійснена купівля іноземної валюти, згідно з чинним законодавством України.

До початку біржових торгів зобов'язуємося перерахувати на рахунок № **290082** в ХОД АПГБ "Аваль", м. Харків, МФО 350589 гривневий еквівалент в розмірі, необхідному для купівлі _____ за курсом, вказаним в поданій заяві, та кошти для перерахування збору на обов'язкове пенсійне страхування в розмірі ____% від гривневого еквіваленту в сумі _____ грн на рахунок **29025317**.

Надаємо право утримати комісійну винагороду в гривнях у розмірі 0,4%.

Якщо придбана іноземна валюта не буде перерахована на протязі 5-ти робочих днів після дня зарахування її на поточний рахунок на потреби, зазначені в заяві про купівлю, доручаємо уповноваженому банку продати цю іноземну валюту на МВРУ.

Під час здійснення операції за курсом, нижчим, ніж зазначений у заяві, або в разі неможливості виконання заяви просимо уповноважений банк перерахувати залишок коштів в гривнях на поточний рахунок

_____ у _____ МФО _____
(номер) (найменування уповноваженого банку)

Керівник підприємства

(підпис)

_____ прізвище та ініціали

Головний бухгалтер

(підпис)

_____ прізвище та ініціали

М. П.

*аявка заповнюється українською мовою

** Можливе значення "за курсом уповноваженого банку"

Рис. 4.1 Зразок форми заяви на купівлю іноземної валюти

Премієрник № _____
**АКЦІОНЕРНИЙ ПОШТОВО-
ПЕНСІЙНИЙ БАНК "АВАЛЬ"**
Харківська обласна дирекція

0408005

Адреса: Україна, 61166, м. Харків, вул. Новгородська, 11
Телефон: (057) 715-81-38; Факс: (057) 7-155-289
МФО 350589 SWIFT AVAL UA UK KHA

ЗАЯВА про продаж іноземної валюти* №

від " _____ " _____ 200 р.

Назва підприємства _____

Поштова адреса _____

Телефон\факс _____

П. І. Б. працівника, який уповноважений вирішувати питання за угодою про продаж іноземної валюти _____

№ тел. _____ зразок підпису _____.

Номер рахунку в іноземній валюті № _____

_____ код банку _____.

Доручаємо продати іноземну валюту на умовах, що зазначені нижче.

Назва іноземної валюти, що продається, її код	Сума продажу іноземної валюти	Мінімальний курс продажу в грн	Гривневий еквівалент іноземної валюти відповідно до курсу, що визначений у заяві
		За курсом уповноваженого банку	

Строк дії заяви до " _____ " _____ 200 ____ р.

Зобов'язуємося перерахувати на рахунок 290095 суму іноземної валюти, що підлягає продажу.

Доручаємо уповноваженому банку перерахувати гривневий еквівалент проданої іноземної валюти на поточний рахунок № _____

у _____, код банку _____.

Надаємо право утримати комісійну винагороду у гривнях у розмірі 0,2%.

У разі неможливості виконання заяви просимо уповноважений банк повернути іноземну валюту на рахунок № _____.

Керівник підприємства _____

(підпис)

_____ прізвище та ініціали

Головний бухгалтер _____

(підпис)

_____ прізвище та ініціали

М. П. _____

дата виконання заяви

* Строк дії 30 днів

* заповнюється українською мовою

Рис. 4.2 Зразок форми заяви на продаж іноземної валюти

Завдання 4.3

Українське підприємство уклало зовнішньоторговельний контракт на придбання товарів на загальну суму 15000 дол. США на умовах 100% передоплати. Для виконання зобов'язань підприємству необхідно придбати валюту на МВРУ, отже в уповноважений банк подана відповідна заявка. Комісійна винагорода банку за проведення операції склала 170 грн. Операція здійснена за договорним курсом 5,0505 грн/дол. США, на дату зарахування іноземної валюти на поточний рахунок підприємства офіційний курс НБУ склав 5,0552 грн/дол. США. Необхідно розрахувати суму збору до Пенсійного Фонду України та відобразити операції з придбання валюти на МВРУ в бухгалтерському обліку підприємства, використовуючи табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

Відображення в бухгалтерському обліку придбання іноземної валюти на МВРУ

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1. Перерахована сума коштів на придбання іноземної валюти: а) на суму гривневого еквіваленту б) на суму збору у Пенсійний Фонд в) на суму комісійної винагороди банку			
2. Сума придбаної іноземної валюти зарахована на поточний рахунок			
3. Нарахований збір у Пенсійний Фонд			
4. Відображена фактична оплата збору до Пенсійного Фонду			
5. Нарахована комісійна винагорода банку за придбання валюти			
6. Відображена фактична оплата комісійної винагороди банку			
7. Відображена різниця між курсом НБУ та курсом МВРУ			
8. Витрати віднесені на фінансовий результат			
9. У складі фінансового результату відображені доходи			

Завдання 4.5

Українське промислове підприємство виконує імпортний контракт. Згідно умов контракту підприємство отримало від нерезидента обладнання і зобов'язане провести оплату в десятиденний термін. Для цього підприємство звернулося в уповноважений банк з заявою на придбання іноземної валюти, а також представило такі документи:

1. зовнішньоекономічний контракт на імпорт обладнання для подальшого використання у виробничому процесі на умовах DDP на загальну суму 180000 дол. США;

2. вантажну митну декларацію, що підтверджує ввезення обладнання на митну територію України.

Іноземна валюта в сумі 180000 дол. США придбана за курсом МВРУ, що становив 5,1278 грн/дол. США, комісійна винагорода банку – 0,1%. Курс НБУ на дату зарахування придбаної валюти на поточний рахунок підприємства складав 5,0545 грн/дол. США, на дату перерахування іноземному партнерові – 5,0557 грн/дол. США. Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку підприємства з придбання іноземної валюти на МВРУ.

Завдання 4.6

Для погашення зобов'язань за імпортним контрактом українська зовнішньоторговельна фірма не мала коштів на валютному рахунку, отже 27.06 подала заяву в уповноважений банк на придбання 25000 дол. США. Операція проведена банком 28.06, іноземна валюта зарахована на поточний рахунок підприємства, комісійна винагорода банку складає 0,5%. Перерахування суми нерезиденту відбулося 01.07.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку та визначити суму валових витрат, якщо курси становили:

27. 06	курс НБУ – 5,02 грн/дол.;	курс МВРУ – 5,15 грн/дол.;
28. 06	курс НБУ – 5,03 грн/дол.;	курс МВРУ – 5,18 грн/дол.;
30. 06	курс НБУ – 5,05 грн/дол.;	курс МВРУ – 5,16 грн/дол.;
01. 07	курс НБУ – 5,06 грн/дол.;	курс МВРУ – 5,13 грн/дол.;

Завдання 4.7

Використовуючи інформацію з завдання 4.1 відобразіть операції в обліку НВПП “ЛАН”, якщо подана заява була виконана банком 18.06 за курсом 0,1805 грн/рос. рубль, а 19.06 придбана валюта перерахована російському партнерові.

Курс НБУ склав: 17.06 – 0,1749 грн/рос. рубль; 18.06 – 0,1759 грн/рос. рубль; 19.06 – 0,1761 грн/рос. рубль.

Завдання 4.8

Підприємство прийняло рішення щодо реалізації валюти у сумі 40000 дол. США. Іноземна валюта була реалізована за курсом 5,08 грн/дол. США, комісійна винагорода банку сплачена у сумі 350 грн.

Курс НБУ склав:

на дату списання коштів з валютного рахунку – 5,04 грн/дол. США;

на дату зарахування гривневого еквіваленту реалізованої валюти – 5,07 грн/дол. США.

Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку використовуючи табл. 4.2.

Таблиця 4.2.

Відображення в бухгалтерському обліку реалізації іноземної валюти на МВРУ

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1. Іноземна валюта направлена на реалізацію			
2. Сума коштів, отриманих від реалізації валюти, зарахована на поточний рахунок			
3. Визначена собівартість реалізованої валюти			
4. Відображена курсова різниця			
5. Нарахована і сплачена сума комісійної винагороди банку			
6. Витрати віднесені на фінансовий результат			
7. У складі фінансового результату відображені доходи			

Завдання 4.9

Зовнішньоторговельна фірма прийняла рішення щодо реалізації іноземної валюти в сумі 24000 ЄВРО, що надійшла 5 березня як оплата від нерезидента за експортним контрактом. 15.03 валюта направлена на реалізацію, 16.03 на поточний рахунок зарахована сума гривень, отриманих від операції на МВРУ. Валюта реалізована за курсом МВРУ, 6,2789 грн/ЄВРО, комісійна винагорода банку встановлена на рівні 0,5%.

Необхідно відобразити операції з реалізації валюти в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ становив:

05.03	–	6,1547 грн/ЄВРО;
15.03	–	6,1489 грн/ЄВРО;
16.03	–	6,21436 грн/ЄВРО.

Завдання 4.10

ТОВ “ЛАІН” 2 березня отримало оплату від іноземного покупця за відвантажені на експорт товари у сумі 18000 ЄВРО, для закупівлі імпортованих матеріалів підприємству необхідна валюта в російських рублях, тож вся сума експортного виторгу 8 березня направлена на конвертацію. 9 березня на валютний рахунок підприємства зараховано 106000 рос. рублів, комісійна винагорода банку становить 0,7%.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку визначити балансову вартість валюти в рос. рублях, використовуючи табл. 4.2.

Таблиця 4.2.

Динаміка офіційного валютного курсу, що встановлений НБУ

Дата	Курс НБУ	
	грн/ЄВРО	грн/рос. рубль
2 квітня	6,0101	0,1712
8 квітня	6,0305	0,1754
9 квітня	6,0514	0,1789

Завдання 4.11

На основі інформації, що наведена у завданні 4.2 відобразіть операції в бухгалтерському обліку підприємства "ІНВІ", якщо згідно відміток уповноваженого банку операція проведена 26 липня за курсом 5,089 грн/дол. США.

Курс НБУ склав: 20.07 – 5,050 грн/дол. США; 25.07 – 5,058 грн/дол. США; 26.07 – 5,055 грн/дол. США.

Завдання 4.12

Для оплати імпортного товару українське підприємство придбало 25000 дол. США на МВРУ, при цьому 10 жовтня подана заява з супутніми документами в уповноважений банк, 11 жовтня іноземна валюта зарахована на поточний рахунок. 12 жовтня при прийманні товару на склад виявлені невідповідності за кількістю наявного товару умовам зовнішньоторговельного контракту, складені відповідні акти, рекламацийні вимоги направлені постачальнику. За згодою сторін в урегулювання рекламачії контрактна вартість товару була зменшена до 22000 дол. США і 14 жовтня ця сума перерахована іноземному контрагентові. Обов'язковий продаж валюти здійснено в повному обсязі 16 жовтня. Комісійна винагорода була сплачена банку за такими ставками: за придбання іноземної валюти – 0,7%, за реалізацію – 0,5%.

Необхідно відобразити операції підприємства в обліку, використовуючи такі курси валют (табл. 4.3)

Таблиця 4.3

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс, грн/дол. США	
	НБУ	МВРУ
10 жовтня	5,050	5,102
11 жовтня	5,055	5,108
12 жовтня	5,060	5,110
14 жовтня	5,061	5,115
16 жовтня	5,058	5,120

Модуль 2 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 5. Особливості ведення обліку основних зовнішньо-економічних операцій українських резидентів з іноземними партнерами.

Основними операціями українських підприємств у сфері ЗЕД є експорт та імпорт товарів, робіт, послуг. Згідно діючого законодавства основою визнання зовнішньоторговельної операції є перехід права власності, тобто експорт та імпорт товарів, робіт, послуг можуть бути здійснені без фактичного перетинання ними митного кордону України при переході права власності від резидента до нерезидента і навпаки.

При реалізації товарів, робіт, послуг іноземним покупцям підприємства-суб'єкти ЗЕД відображають в бухгалтерському обліку доходи. Якщо в такому випадку виникає заборгованість іноземної фірми вона визнається монетарною статтею балансу і перераховується на дату здійснення операції чи складання фінансової звітності за курсом НБУ.

При авансовій формі розрахунків заборгованість українського підприємства не є монетарною статтею, отже відображається за історичною вартістю. Отримані суми авансів при їх зарахуванні на поточні валютні рахунки не відносяться на таку дату до доходів підприємства в бухгалтерському обліку.

Витрати українських підприємств, понесені в ході виконання експортних угод згідно базисних умов постачання Incoterms, відображаються у складі витрат на збут.

При придбанні товарів іноземного походження до їх облікової вартості відносяться:

- суми, що сплачуються відповідно до договору постачальнику, за винятком непрямих податків;

- суми ввізного мита;

- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням товарів, що не відшкодовуються підприємству;

- транспортно-заготівельні витрати;

інші витрати, безпосередньо зв'язані з придбанням активів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання в запланованих цілях.

Не включається в первісну вартість імпортованих товарів, а відноситься до витрат того періоду, у якому вони були понесені наднормативні втрати і нестачі товарів, відсотки за користування кредитами та витрати на збут.

Заборгованість імпортера перед іноземним постачальником є монетарною статтею балансу, отже перераховується з визнанням курсових різниць, при авансовій формі розрахунків курсові різниці в бухгалтерському обліку імпортера не виникають, заборгованість іноземного постачальника є немонетарною статтею балансу, отже перерахунку при зміні валютного курсу не підлягає.

Максимальний термін у розрахунках між українськими та іноземними партнерами складає 90 календарних днів. При порушенні законодавчо встановленого максимального терміну розрахунків нараховуються фінансові санкції по ставці 0,3% на прострочену суму, за кожний день прострочення та сплачуються українським підприємством в державний бюджет.

Завдання 5.1

Зовнішньоторговельна фірма "ІНВІ", що є платником податку на прибуток на загальних підставах та платником ПДВ, реалізує на експорт на умовах часткової передоплати товари, що не обкладаються експортним митом. За умовами контракту, після одержання авансом контрактної вартості товару проводиться відвантаження на всю суму контракту; товари поставляються на умовах DAF.

На основі даних, наведених у табл. 5.1, потрібно відобразити проведені операції в бухгалтерському обліку (табл. 5.2) та визначити фінансовий результат експортної операції.

Таблиця 5.1

Умови експортної операції ЗТФ “ІНВІ”

Умова операції	Сума
Сума експортного контракту, дол.	18500
Балансова вартість реалізованого товару, грн.	299250
Вартість транспортування товару до границі України в т.ч. ПДВ, грн.	36932,6
Курси валют (грн./дол.), установлені НБУ на дату:	
зарахування авансу	4,998
відвантаження товару	5,010
митного оформлення товарів	5,200

Таблиця 5.2

Журнал господарських операцій ЗТФ “ІНВІ”

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1. Отриманий аванс від іноземного покупця			
2. Відвантажені товари на експорт			
3. Відображена нульова ставка по ПДВ при експорті			
4. Визначена собівартість реалізованого товару			
5. Визнані витрати за транспортування товару в межах України – в т.ч. ПДВ			
6. Сплачені рахунки сторонньої транспортної організації			
7. Перерахована сума митного збору на рахунки митниці			
8. При митному оформленні вантажу нарахований митний збір			
9. Фінансовий результат збільшено на суму доходів			
10. Фінансовий результат зменшено на суму: а) собівартості реалізованого товару; б) витрат на збут			
11. Нарахований податок на прибуток			
12. Проведено розрахунок по податку на прибуток			
13. Зменшений фінансовий результат на суму нарахованого податку на прибуток			
14. Визначена сума нерозподіленого прибутку			

Завдання 5.2

Науково-виробниче приватне підприємство «ДЕКОР» уклало контракт на експорт продукції на умовах DAF на загальну суму 45650 дол. США. Відобразіть операції в бухгалтерському обліку (табл. 5.3) та визначить фінансовий результат, якщо оплата отримана через 40 днів після відвантаження, балансова вартість реалізованої продукції – 159775 грн., за транспортування перераховано транспортній організації, неплатнику ПДВ, 18260 грн., курси валют склалися таким чином:

на дату відвантаження – 5,20 грн / дол. США;

на дату митного оформлення – 5,15 грн / дол. США;

на дату одержання оплати від покупця – 5,14 грн / дол. США;

Завдання 5.3

ТОВ «ВЄЄР» уклало контракт на експорт товарів на умовах DAF на загальну суму 126 000 ЄВРО. Для виконання контракту підприємство придбало ці товари в українського виробника, платника ПДВ. Після одержання авансом 50% контрактної суми від покупця-нерезидента, ТОВ «ВЄЄР» провело відвантаження товарів на всю суму експортного контракту та погасило заборгованість перед українським постачальником, перерахувавши на його рахунок 453600 грн.

Відобразіть проведені операції в бухгалтерському обліку та визначить фінансовий результат експортної операції, якщо за транспортування перераховано транспортній організації, платнику ПДВ 90720 грн., курси валют склалися таким чином:

на дату відвантаження товару – 6,15 грн / ЄВРО;

на дату митного оформлення товарів – 6,16 грн / ЄВРО;

на дату одержання оплати від покупця – 6,20 грн / ЄВРО.

Завдання 5.4

Зовнішньоторговельна фірма «ЛАІН» уклала угоду на загальну суму 30000 ЄВРО з польською фірмою, за якою розрахунок за імпортовані товари, поставлені на умовах DAF та оприбутковані українським

підприємством 10 жовтня, проведено 5 листопада. Товар поставлено на границю 9 жовтня, в той же день працівникам митної служби подана ВМД. В процесі митного оформлення, нараховано митний збір за ставкою 0,2%, мито – 7% та ПДВ. Оплата митних платежів проведена 9 жовтня.

Транспортування товарів до складу ЗТФ “ЛАН” здійснювало українське автотранспортне підприємство-платник ПДВ. В покриття транспортних витрат ЗТФ “ЛАН” 8 жовтня перерахувала на поточний рахунок автотранспортного підприємства 10500 грн. Валютний курс, офіційно встановлений НБУ, наведено в табл. 5.4

Таблиця 5.4.

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ, ЄВРО.	Дата	Курс НБУ, ЄВРО.
8 жовтня	6,105	10 жовтня	6,142
9 жовтня	6,151	5 листопада	6,158

Необхідно відобразити операції ЗТФ “ЛАН” в бухгалтерському обліку, використовуючи табл. 5.5

Таблиця 5.5

Журнал господарських операцій ЗТФ “ЛАН”

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1. Перераховані кошти в оплату послуг автотранспортного підприємства на суму ПДВ			
2. При митному оформленні вантажу нараховане: а) мито; б) митний збір			
3. Відображені податкові зобов'язання по ПДВ при митному оформленні імпорту			
4. Сума ПДВ відображена у складі зобов'язань перед митними органами			
5. Сплачена сума ПДВ на спец рахунки митниці			

1	2	3	4
6. Відображено право підприємства на податковий кредит			
7. Сплачені суми мита та митного збору			
8. Імпортовані товари оприбутковані на підприємстві			
9. Нараховані витрати за транспортування у межах України на суму ПДВ			
10. Погашена заборгованість перед іноземним постачальником			
11. Відображена курсова різниця по розрахункам з нерезидентом			
12. На фінансовий результат віднесено а) курсову різницю б) інші витрати операційної діяльності			

Завдання 5.5

Науково-виробниче приватне підприємство «ІНВІ» уклало контракт на імпорт обладнання на умовах DAF на загальну суму 90 000 ЄВРО. Після перерахування авансом 10% контрактної суми, підприємство отримало обладнання, зарахувало його на баланс, а через 7 днів потому ввело в експлуатацію. Відобразіть проведені операції в бухгалтерському обліку (табл. 5.6) та визначить балансову вартість обладнання, якщо вартість транспортування по території України – 59400грн., (у тому числі ПДВ), мито – 12%, курси валют склалися таким чином:

на дату перерахування авансу – 6,22 грн / ЄВРО;

на дату, що передує першому дню, в який вантаж підпадає під митний контроль – 6,27 грн/ ЄВРО

на дату митного оформлення – 6,28 грн / ЄВРО;

на дату оприбуткування – 6,25 грн / ЄВРО;

на дату погашення заборгованості перед постачальником – 6,20 грн/ЄВРО.

Журнал господарських операцій НВПП "ІНВІ"

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1. Перерахований аванс іноземному постачальнику			
2. При митному оформленні вантажу нараховане: а) мито; б) митний збір			
3. Відображені податкові зобов'язання по ПДВ при митному оформленні імпорту			
4. Сума ПДВ відображена у складі зобов'язань перед митними органами			
5. Сплачена сума ПДВ на спец рахунки митниці			
6. Відображено право підприємства на податковий кредит			
7. Сплачені суми мита та митного збору			
8. Імпортоване обладнання оприбутковане на підприємстві: а) на суму авансу; б) на решту суми.			
9. Визнана заборгованість за транспортування у межах України на суму ПДВ			
10. Сплачені рахунки сторонньої транспортної організації			
11. Імпортоване обладнання введено в експлуатацію			
12. Погашена заборгованість перед іноземним постачальником			
13. Відображена курсова різниця по розрахункам з нерезидентом			
15. На фінансовий результат віднесені: а) курсова різниця б) витрати, пов'язані з митним оформленням			

Завдання 5.6

30 вересня підприємство уклало контракт на імпорт обладнання на умовах DAF на суму 100000 ЄВРО. 10 жовтня на рахунки митної служби

перераховано 250000 грн в рахунок оплати мита (15%), митного збору та ПДВ. Вантажна митна декларація подана 11 жовтня, в той же день обладнання поставлено на кордон, пакет супроводжувальної документації отримано українським підприємством.

Транспортування обладнання по території України здійснювало українське підприємство, що не є платником ПДВ, рахунки АТП оплачені 11 жовтня на суму 36000 грн. 20 жовтня обладнання введено в експлуатацію, розрахунок з іноземним постачальником проведено 1 листопада.

Необхідно відобразити операції підприємства в обліку (табл. 5.7), якщо НБУ встановив такі курси: 30.09 – 6,0 грн/ЄВРО; 10.01 – 6,05 грн/ЄВРО; 11.10 – 6,1 грн/ЄВРО; 20.10 – 6,102 грн/ЄВРО; 01.11 – 5,9 грн/ЄВРО.

Таблиця 5.7

Журнал господарських операцій

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1. Перераховано на рахунки митниці			
2. При митному оформленні вантажу нараховане: а) мито; б) митний збір			
3. Відображено право підприємства на податковий кредит			
4. Оплачена вартість транспортування по території України			
5. Нараховані витрати по транспортуванню			
6. Імпортоване обладнання оприбутковане на підприємстві			
7. Імпортоване обладнання введено в експлуатацію			
8. На поточний рахунок зараховано повернення надлишково перерахованої суми від митниці			
9. Погашено заборгованість перед іноземним постачальником			
10. Відображено курсову різницю			
11. Курсову різницю віднесено на фінансовий результат			
12. На фінансовий результат віднесено витрати, пов'язані з митним оформленням імпорту			

Тема 6. Порядок ведення податкового обліку операцій експорту, імпорту, купівлі та продажу валюти.

Загальний порядок оподаткування зовнішньоторговельних операцій регламентується Законом України “Про оподаткування прибутку підприємств” [3] та Законом України “Про податок на додану вартість” [4].

При експорті товарів валові доходи українського підприємства визначаються за курсом НБУ на дату події, що сталася раніше: отримання оплати чи відвантаження товарів. До складу валових витрат митний збір відноситься на дату його фактичного перерахування на рахунки митної служби, а мито, в разі його нарахування, на дату такого нарахування (на дату подання ВМД).

При імпорті валові витрати визнаються на дату оприбуткування товарів іноземного походження у сумі, що дорівнює балансовій вартості валюти, що була перерахована іноземному постачальнику.

Операції купівлі іноземної валюти не призводять до збільшення валових доходів, а до складу валових витрат відносять лише суми комісійної винагороди банку та збору до Пенсійного Фонду при їх перерахуванні. При реалізації іноземної валюти до валових доходів відносять суми гривневого еквіваленту реалізованої валюти, а до валових витрат – балансову вартість іноземної валюти та суму комісійної винагороди банку за проведення операції на МВРУ.

Завдання 6.1

На 1 жовтня підприємство має залишок валюти в сумі 40000 дол. США. 2 жовтня валюта перерахована як передоплата у відповідності до контракту на імпорт товарів на суму 11000 дол. США на умовах DDU, який було укладено 30 вересня. 5 жовтня на рахунки митниці перераховано 15000 грн як попередня оплата за оформлення ВМД і сум ПДВ. Товари поставлені на кордон 6 жовтня, в той же день подана ВМД. У наступний день закінчено митне оформлення вантажу, в процесі якого окрім іншого нараховане мито у відповідності до ВМД за ставкою 5%, товари оприбутковані на склад українського підприємства, отримано пакет товаросупроводжувальної документації. У наступні 10 днів сума

надлишково перерахованої передоплати повернена митницею на поточний рахунок підприємства. Вартість транспортування та інших витрат на митній території України відповідно до довідник перевізника склала 1000 дол. США.

Необхідно, використовуючи курси валют, наведені у табл. 6.1 відобразити операції у бухгалтерському та податковому обліку, навести перелік документів, що супроводжують операції, виконані імпортером.

Таблиця 6.1.

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ, грн/дол.	Дата	Курс НБУ, грн/дол.
30.09	4,980	05.10	5,057
01.10	5,001	06.10	5,049
02.10	5,052	07.10	5,079

Завдання 6.2

Зовнішньоторговельна фірма “ЛАІН” в третьому кварталі придбала товари польського походження на загальну суму 10000 дол. США на умовах DDU, а в наступному кварталі реалізувала їх грецькому покупцеві за 15000 дол. США на умовах EXW. Послідовність здійснених операції наведена у табл. 6.2, а курси валют – у табл. 6.3.

Таблиця 6.2.

Послідовність зовнішньоторговельних операцій ЗТФ “ЛАІН”

Дата	Зміст операції
1	2
2 листопада	До митної служби подана ВМД, нараховано мито за ставкою 9%, митний збір та зобов'язання по ПДВ. Згідно довідки іноземного автотранспортного підприємства, витрати на транспортування в межах України складають 500 дол. США. Нараховані суми митних платежів оплачені підприємством.
4 листопада	Від представника іноземного постачальника отримано пакет товаросупроводжувальної документації, товари згідно зовнішньоторговельного контракту оприбутковані на склад підприємства.

1	2
20 листопада	Іноземному постачальнику в оплату імпортованого товару перерахована іноземна валюта, яка була придбана 19 листопада на МВРУ за курсом 5,205 грн/дол. США.
31 грудня	Укладено контракт на експорт товарів польського походження до Греції на умовах EXW на суму 15000 дол. США.
10 січня	Отримано аванс від іноземного покупця в сумі 15000 дол. США.
18 січня	Повідомлено покупця, що товар готовий до відвантаження.
20 січня	Відвантажено товар на адресу іноземного покупця на загальну суму контракту

Таблиця 6.3.

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ, грн/дол.	Дата	Курс НБУ, грн/дол.
1 листопада	4,9587	20 листопада	5,0514
2 листопада	5,0245	10 січня	5,0746
3 листопада	5,0578	18 січня	5,0911
4 листопада	5,0476	20 січня	5,1000
19 листопада	5,0512	31 березня	5,2050

Приймаючи, що залишків валюти на початок 4 кварталу та 1 кварталу наступного року підприємство не мало, необхідно:

1. відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку;
2. навести документи, що супроводжують виконання проведених експортних та імпортних операцій;
3. відобразити операції в податковому обліку, якщо фірма використовує для обліку іноземної валюти метод ідентифікованої собівартості, та інших операцій, окрім перерахованих, у 4 та 1 кварталах фірма не здійснювала;
4. визначити, чи були б іншими суми валових доходів та валових витрат, якщо б згідно наказу про облікову політику, підприємство у 4 та 1 кварталах використовувало б метод середньозваженої вартості;
5. пояснити, чи є відмінності у складі витрат та доходів, визнаних у бухгалтерському та податковому обліку, і чим вони викликані.

Тема 7. Складання фінансової та податкової звітності стосовно зовнішньоекономічних операцій підприємства та порядок декларування валютних цінностей підприємства в іноземній валюті.

Основні особливості звітності підприємств України, що проводять операції в іноземній валюті, полягають в тому, що при складанні:

балансу – всі монетарні статті обліковуються за курсом НБУ на дату складання звітності;

звіту про фінансові результати – курсові різниці повинні бути відображеними у складі доходів та витрат згідно даних бухгалтерського обліку;

звіту про рух грошових коштів – у рядку 040 відображаються доходи та витрати від курсових різниць, що не пов'язані з операційною діяльністю підприємства, в рядку 420 вказується сума збільшення або зменшення залишку грошових коштів в іноземній валюті в результаті коливань валютного курсу протягом звітного періоду;

звіту про власний капітал – курсові різниці, що виникли за операціями фінансового інвестування підприємств за межами України, відображаються у вільному рядку 280 форми;

приміток до річної фінансової звітності – курсові різниці відображаються у розділі VIII.

Підприємства, що є суб'єктами ЗЕД, обов'язково проводять декларування валютних цінностей, доходів та майна, що належать резиденту України та знаходяться за її межами.

Завдання 7.1

На основі інформації, наведеної у завданні 3.3, необхідно відобразити операції підприємства "ВЄСР" в бухгалтерському та податковому обліку, приймаючи, що для обліку балансової вартості іноземної валюти підприємство використовує метод ідентифікованої собівартості, та визначити, яким чином проведені операції будуть відображені у фінансовій та податковій звітності.

Тема 8. Організація обліку готівкової іноземної валюти в касі підприємства.

Оформлення касових операцій в іноземній валюті проводиться відповідно до наказу про облікову політику. При цьому на кожну валюту ведуть окрему касову книгу. Надходження валюти в касу і її вибуття з каси підприємства оформляють прибутковими і видатковими касовими ордерами, які відображають в окремих журналах реєстрації касових документів.

Надходження іноземної валюти до каси та її вибуття проводиться у більшості випадків при розрахунках з підзвітними особами по відрядженнях за кордон. Згідно діючого законодавства підприємство зобов'язане видати працівнику, який відбуває у відрядження за межі України аванс у валюті країни, куди він відбуває, чи у вільно конвертованій валюті. Залишок невикористаного авансу працівник повинен здати в касу після повернення на підприємство в тій валюті, в якій йому було видано аванс. Якщо підприємству належить повернути працівникові суму, витрачену у відрядженні згідно документів, прикладених до авансового звіту, то така доплата проводиться лише в національній валюті України. Витрати по відрядженню визнаються в обліку на дату затвердження авансового звіту. При цьому сума, використана в межах авансу є немонетарною і оцінюється за історичною вартістю, а сума витрачена надлишково – монетарною і підлягає переоцінці на дату затвердження звіту та видачі готівки з каси (не зважаючи на те, що така видача відбувається в гривнях). Витрати по відрядженню відносяться до складу витрат в бухгалтерському обліку відповідно до їх функціонального призначення.

Завдання 8.1

ТОВ «ІНЛА» направило двох працівників відділу збуту у відрядження за кордон для укладення зовнішньоторговельного контракту на реалізацію продукції власного виготовлення. Для видачі їм авансу 20 листопада в касу підприємства отримано з валютного рахунка 2100 ЄВРО, у той же день видано під звіт Іванову О. М. – 1100 ЄВРО,

Петрову І. К. – 1000 ЄВРО. 25 листопада працівники повернулися на підприємство, 26 листопада складені та затверджені директором авансові звіти Іванова О. М. на суму 1100 ЄВРО, Петрова І. К. на суму 900 ЄВРО. Петров І. К. повернув залишок невикористаної суми авансу 26 листопада і в той же день валюта здана в обслуговуючий банк і зарахована на валютний рахунок.

Відобразіть операції ТОВ “ІНЛА” в бухгалтерському обліку (табл. 8.1), якщо курси валют склалися таким чином: 20.11 – 6,15 грн/ ЄВРО, 25.11 – 6,13 грн/ ЄВРО, 26.11 – 6,12 грн/ ЄВРО.

Таблиця 8.1

Журнал господарських операцій ТОВ “ІНЛА”

Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1. Оприбуткована в касу інвалюта			
2. Видано валюту під звіт			
3. Відображено витрати по відрядженню а) Іванова б) Петрова			
4. Повернуто у касу залишок авансу			
5. Відображено курсову різницю			
6. Здано залишок валюти в банк			
7. На фінансовий результат віднесено: а) витрати по відрядженню б) курсову різницю			

Завдання 8.2

Директор підприємства Іванов О.М. та його референт–перекладач Сідоренко Г. М. відбули у відрядження закордон, отримавши 3.08 аванс у сумі Іванов О. М. – 1200 євро, Сідоренко Г.М. – 950 євро. 8 серпня складені та затверджені авансові звіти Іванова О. М. – на суму 1300 євро, Сідоренко Г. М. – на суму 950 євро. Заборгованість підприємства по відрядженню погашена виплатою відповідної суми Іванову О. М. з каси 9 серпня.

Відобразіть операції в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ становив: 03.08 – 6,13 грн/євро, 08.08 – 6,12 грн/євро, 09.08 – 6,15 грн/євро.

Рекомендована література

Основна

1. Закон України про “Бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996 // Все про бухгалтерський облік. – 2000. – № 86. С. 3 – 6.

2. Закон України “Про державний бюджет України на 2006 рік” від 20.12.2005 р. № 3235-IV, зі змінами та доповненнями // ЛІГАБізнесІнформ.

3. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” в редакції від 22.05.1997 р. № 283/97-ВР, зі змінами та доповненнями // ЛІГАБізнесІнформ.

4. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.1997 р. № 168/97-ВР, зі змінами та доповненнями // ЛІГАБізнесІнформ.

5. Учет и техника проведения внешнеэкономических операций: Учебное пособие / Ермаченко В. Е., Лабунская С. В., Маляревская О. Г., Маляревский Ю. Д. – Х.: Издательский Дом «ИНЖЕК», 2004. – 468 с.

Додаткова

6. Кононенко О. валютные операции: покупка валюты и импорт товаров // Бухгалтерская неделя.-2005.-№ 47. – С. 34-43.

7. Кононенко О. Валютные операции: экспорт товаров и продажа валюты // Бухгалтерская неделя.-2005.-№ 49. – С. 17-22.

8. Костюк Е. Экспорт товаров: особенности налогообложения // налоги и бухгалтерский учет.- 2005.- № 66. – С. 13-17.

9. Костюк Е. Импорт товаров: особенности налогообложения // налоги и бухгалтерский учет.- 2005.- № 66. – С. 18-24.

10. Кравець В. Зміни до порядку відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах // Вісник податкової служби України. – 2005. № 21. – С. 56-58.

11. Трусів О., Рудяк Ю. Довідник ЗЕДівця. – Х.: Фактор, 2006. – 704 с.